

**WEWNĄTRZSZKOLNY
SYSTEM DORADZTWA
ZAWODOWEGO
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 15
IM. GEN. JÓZEFA BEMA
W TARNOWIE**

Wstęp

Uczniowie po ukończeniu szkoły podstawowej staną przed wyborem dalszego kierunku kształcenia. Podjęcie decyzji o wyborze dalszej ścieżki rozwoju jest trudnym etapem w życiu. Ważne jest by wyposażać młodzież w umiejętności przydatne w podejmowaniu decyzji dotyczących wyboru zawodu, które rzutować będą na dalszy przebieg kariery zawodowej młodego człowieka. Uczeń powinien poznać siebie i własne predyspozycje zawodowe, by mógł dokonać prawidłowego wyboru. Bazując na zainteresowaniach oraz słabych i mocnych stronach każdego ucznia należy ukierunkować go na wybór dalszego kształcenia i przygotować do podjęcia decyzji o wyborze zawodu.

Proponowane w programie działania pozwalają uczniowi na lepsze przyjrzenie się własnej osobie, analizę swoich mocnych i słabych stron, zainteresowań oraz cech osobowościowych – ważnych przy podejmowaniu decyzji. Zajęcia mają dostarczyć uczniom oraz ich rodzicom wiedzy pozwalającej na świadomy wybór dalszego kształcenia oraz podjęcia decyzji dotyczących wyboru zawodu.

Ocena zapotrzebowania na WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia. System ten określa rolę i zadania osób odpowiedzialnych w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, metody pracy. WSDZ jest częścią programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły i jest ujęty w Statucie szkoły. Adresatami WSDZ są uczniowie, ich rodzice, nauczyciele oraz instytucje wspomagające proces doradczy. Uczeń przygotowany do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, który zna swoje zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny i ma plany na przyszłość. Wdrożenie działań doradczych obejmuje wzbogacenie wiedzy oraz poszerzenie umiejętności z zakresu doradztwa zawodowego u uczniów, nauczycieli i rodziców.

Założenia i cele WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu jest procesem będącym sekwencją decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy
- na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, zdolności), zainteresowania, umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości, czynniki emocjonalne, zdrowotne, a także wpływ otoczenia i aktywność własna
- działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane wg harmonogramu pracy szkoły
- WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami

- WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez nauczyciela doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII, dzięki czemu wszelkie działania szkoły mają spójny charakter.

Cele programu WSDZ

Przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia i zawodu. Cel główny wykazuje konieczność kształcenia u uczniów konkretnych umiejętności niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych. Jest zobowiązaniem całej społeczności szkolnej do systematycznych oddziaływań wychowawczo-doradczych.

CELE OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE:

Celem realizowanego w szkole doradztwa zawodowego w oparciu o WSDZ jest wstępne zapoznanie uczniów wybranymi zawodami i środowiskiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy dzieci wobec pracy i edukacji, a także pobudzanie i rozwijanie zdolności oraz zainteresowań dzieci.

Głównym celem orientacji zawodowej w klasach I-III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań i pasji.

Celem orientacji zawodowej w klasach IV-VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stworzenie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań i pasji.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy.

Uczniowie:

Samopoznanie:

- zainteresowania (zainteresowania, a zawód),
- umiejętności i zdolności (dlaczego należy się nimi kierować przy wyborze zawodu, określone umiejętności w wybranych zawodach),
- cechy charakteru i temperamentu (wymagane w różnych zawodach),
- stan zdrowia (przeciwwskazania zdrowotne w określonych zawodach),
- określanie przez uczniów swoich indywidualnych zasobów - mocnych i słabych stron.
- ***Poznanie wybranych zawodów:***
- przykłady zawodów w określonych branżach,
- ścieżki kształcenia,
- aktualna klasyfikacja szkolnictwa zawodowego (czym są kwalifikacje wyodrębnione w zawodach),
- określenie przez uczniów swoich preferencji zawodowych,

- rynek pracy (zawody deficytowe i nadwyżkowe, zawody przyszłości),
- realizacja celów związanych z karierą zawodową,
- przygotowanie młodzieży do podjęcia trafnych decyzji edukacyjno-zawodowych, wyboru szkoły ponadpodstawowej zgodnej z zainteresowaniami i uzdolnieniami oraz do roli pracownika na współczesnym rynku pracy,
- przygotowanie uczniów do radzenia sobie z ciągłymi zmianami,
- kształtowanie proaktywnych postaw we współczesnym świecie.

Nauczyciele:

- diagnozowanie potrzeb i zasobów uczniów,
- rozwijanie talentów, zainteresowań, zdolności, predyspozycji uczniów,
- wspieranie rodziców w procesie doradczym, udzielanie informacji, kierowanie do specjalistów,
- orientowanie się w ścieżkach edukacyjnych, ofertach szkół, zasadach rekrutacji,
- włączanie partnerów w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

- poznanie mocnych i słabych stron swojego dziecka,
- zaangażowanie i przygotowanie do pełnienia roli „pierwszych doradców”,
- poznanie czynników ważnych przy wyborze szkoły i zawodu,
- poznanie ścieżek edukacyjnych, ofert szkół, zasad rekrutacji,
- posiadanie wiedzy, gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci,
- angażowanie się w pracę doradczą szkoły.

Najważniejsze założenia związane z realizacją WSDZ w szkole zawarte są w:

1. *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo Oświatowe, (Dz.U. z 2018 r. poz. 996 z późn. zm.)*
2. *Ustawa z 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 986,1871 oraz z 2025 r. poz. 620,1019) - dotyczy zasadności zatrudnienia w szkole doradcy zawodowego*
3. *Rozporządzenie MEN z dnia 12 marca 2025 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół - Dz.U. z 2025 r. poz. 363*
4. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017.1591 z dnia 9 sierpnia 2017 r.)*
5. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r., poz.325)*

Funkcjonowanie WSDZ

Za realizację WSDZ odpowiada dyrektor szkoły, nauczyciel doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII, pedagog, psycholog szkolny, bibliotekarz, nauczyciele przedmiotowi, wychowawcy i inne osoby wspomagające działania doradcze. Wspólne planowanie działań systemowych przez specjalistów i nauczycieli pozwoli podzielić się poszczególnymi zadaniami adekwatnie do posiadanej przez nich wiedzy, doświadczeń, kompetencji w obszarze wychowania, przedsiębiorczości, doradztwa i orientacji zawodowej. Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w szkole w ciągu roku szkolnego, zgodnie harmonogramem działań WSDZ:

- kl. VII – 10 godzin lekcyjnych,
- kl. VIII – 10 godzin lekcyjnych.

Formy pracy adresowane do uczniów:

- badanie zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole (wywiad, kwestionariusz ankiety),
- zajęcia grupowe służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych,
- warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, radzenie sobie ze stresem,
- udostępnianie informacji o zawodach, szkołach,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów wg zainteresowań uczniów,
- udzielanie indywidualnych porad uczniom.

Formy pracy adresowane do nauczycieli:

- warsztaty dla nauczycieli z zakresu poradnictwa zawodowego,
- indywidualne spotkania z nauczycielem doradztwa zawodowego,
- pomoc w opracowaniu scenariuszy zajęć realizowanych podczas godzin lekcyjnych i wychowawczych.

Metody stosowane w poradnictwie grupowym:

- aktywizujące problemowe - burza mózgów, dyskusja
- metoda dramy - inscenizacje i odgrywanie ról
- metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy)
- metody audiowizualne - filmy edukacyjne, zasoby Internetu, programy multimedialne, prezentacje multimedialne
- treningi umiejętności społecznych, mini wykłady, pogadanki

Efekty wynikające z wdrożenia WSDZ w szkole

- kształtowanie aktywności zawodowej uczniów,
- pomoc rodzicom i opiekunom w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery edukacyjnej i zawodowej ich dzieci,
- dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców,
- świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe,
- zrozumienie mechanizmów rynku pracy,
- świadome planowanie swoich działań,
- świadomość ponoszenia konsekwencji złych decyzji,
- zrozumienie roli kształcenia ustawicznego,
- wspieranie motywacji wewnętrznej.

Zadania przy realizacji programu:

Obszar 1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.			
Lp.	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Indywidualne rozmowy z uczniami i ich rodzicami	nauczyciel doradztwa zawodowego, wychowawcy klas I-VIII	cały rok szkolny
2.	Opracowanie ankiety dotyczącej skłonności zawodowych	nauczyciel doradztwa zawodowego VII-VIII	październik luty
3.	Przeprowadzenie ankiety i opracowanie wyników	nauczyciel doradztwa zawodowego VII-VIII	Październik luty
4.	Gromadzenie scenariuszy zajęć oraz tworzenie nowych dotyczących potrzeb doradczych. Korzystanie ze wsparcia w postaci gotowych scenariuszy zajęć ze strony internetowej https://mapakarier.org/	wychowawcy klas I-VI nauczyciel doradztwa zawodowego VII-VIII	cały rok szkolny
5.	Prowadzenie rozmów z nauczycielami nt. uczniów uzdolnionych	wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotowi	cały rok szkolny
6.	Pomoc uczniowi w projektowaniu przyszłej ścieżki edukacyjno-zawodowej, wskazanie możliwości i form rozwijania indywidualnych zainteresowań i uzdolnień	nauczyciel doradztwa zawodowego, pedagog szkolny, wszyscy wychowawcy klas I-VIII	cały rok szkolny
Obszar 2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.			
Lp.	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Przygotowanie informatorów, teczek zawodów, ulotek i broszur	nauczyciel doradztwa zawodowego	cały rok szkolny
2.	Korzystanie z Mapy Karier https://mapakarier.org/	uczniowie klas VII-VIII	cały rok szkolny
3.	Utworzenie zakładki oraz aktualizowanie zakładki - DORADZTWO ZAWODOWE na stronie internetowej szkoły	nauczyciel doradztwa zawodowego, nauczyciel informatyki	cały rok szkolny
4.	Organizowanie wyjazdów na Dni Otwarte do szkół ponadpodstawowych	wychowawcy klas	kwiecień
5.	Wycieczki szkolne – poznanie wybranych zawodów, wycieczki do zakładów pracy	wychowawcy klas	cały rok szkolny
6.	Spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych (dni otwarte)	wychowawcy klas VIII	marzec/ kwiecień
7.	Spotkanie rodziców z nauczycielem doradztwa zawodowego na zebraniu	nauczyciel doradztwa zawodowego	wedle potrzeb

8.	Śledzenie zmian dotyczących doradztwa edukacyjno-zawodowego	wszyscy nauczyciele, nauczyciel doradztwa zawodowego	cały rok szkolny
9.	Spotkania uczniów szkoły podstawowej z przedstawicielami różnych zawodów	wychowawcy klas, nauczyciel doradztwa zawodowego	cały rok szkolny

Obszar 3. Prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej.

Lp.	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Prowadzenie zajęć z uczniami z wykorzystaniem aktywnych metod pracy	wszyscy nauczyciele	cały rok szkolny
2.	Współpraca z nauczycielem doradztwa zawodowego	wszyscy nauczyciele	cały rok szkolny
3.	Zapraszanie przedstawicieli zawodów na zajęcia z wychowawcą	wychowawcy klas, nauczyciel doradztwa zawodowego	cały rok szkolny
4.	Organizacja zajęć z doradztwa zawodowego dla uczniów klas IV-VIII na lekcjach wychowawczych	wychowawcy klas IV-VIII	cały rok szkolny

Obszar 4. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę.

Lp.	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Kontrolowanie zadań i terminów realizacji przeprowadzonych zadań.	nauczyciel doradztwa zawodowego	cały rok szkolny
2.	Aktualizowanie Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego	nauczyciel doradztwa zawodowego	cały rok szkolny

Obszar 5. Współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Lp.	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Opracowanie Programu realizacji doradztwa zawodowego w Szkole Podstawowej nr 15 na dany rok szkolny Zapoznanie nauczycieli z planem wewnątrzszkolnego doradztwa edukacyjno-zawodowego	nauczyciel doradztwa zawodowego dyrektor szkoły	do 30 września wrzesień
2.	Przedstawienie na Radzie Pedagogicznej sprawozdania z realizacją zadań zawartych w planie działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego	nauczyciel doradztwa zawodowego	sierpień
3.	Udostępnienie nauczycielom scenariuszy zajęć, konspektów	nauczyciel doradztwa zawodowego	cały rok szkolny
4.	Określenie zakresu współpracy przy realizacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego	dyrektor szkoły, rada pedagogiczna, doradca zawodowy, nauczyciele, wychowawcy klas	październik

Realizatorzy i uczestnicy

Realizację zadań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie Rady Pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele, wychowawcy, wychowawcy świetlicy, specjaliści m.in. pedagog, psycholog, nauczyciel doradztwa zawodowego oraz inne osoby zatrudnione w szkole np. pielęgniarka szkolna. Na każdym przedmiocie nauczyciele realizując podstawę programową odnoszą się do treści z obszaru doradztwa zawodowego.

Nauczyciel doradztwa zawodowego, pedagog szkolny udziela uczniom pomocy w formie indywidualnych porad zawodowych, w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową, a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami, nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozy rynku pracy oraz nowoczesne środki przekazywania informacji.

Nauczyciel doradztwa zawodowego bierze udział w planowaniu działań szkoły w zakresie doradztwa zawodowego, aktualizuje informacje związane z doradztwem zawodowym, dokonuje bieżącego monitorowania realizacji WSDZ, przeprowadza ewaluację i sporządza sprawozdanie z realizacji WSDZ.

Do zadań nauczyciela doradztwa zawodowego należy w szczególności:

1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów i słuchaczy na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII;
2. Prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 7 ustawy;
3. Opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologami lub pedagogami, programu oraz koordynacja jego realizacji;
4. Wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologa w zakresie realizacji działań określonych w programie;
5. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej realizowanej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.

Zadania nauczycieli i specjalistów szkolnych w zakresie doradztwa zawodowego:

Nauczyciel doradztwa zawodowego i psycholog szkolny diagnozują potrzeby oraz możliwości uczniów, udzielają indywidualnych porad i konsultacji w zakresie rozpoznawania mocnych stron oraz podejmowania decyzji edukacyjnych, w zależności od potrzeb i możliwości organizacyjnych prowadzą zajęcia rozwijające umiejętności emocjonalno-społeczne oraz na temat technik uczenia się, radzenia sobie ze stresem i autoprezentacji, kierują uczniów do specjalistycznych placówek, pedagog bada losy absolwentów.

Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej uczą wyszukiwania informacji na temat edukacji i zawodów za pomocą słowników, encyklopedii, komputera. Wdrażają do podejmowania obowiązków i rzetelnego ich wypełniania. Zapoznają z pojęciem pracy i wynagrodzenia

pieniężnego oraz sytuacji ekonomicznej rodziny. Przedstawiają znaczenie pracy w życiu człowieka, omawiają z dziećmi zawody ich najbliższych, prezentują charakterystykę pracy w różnych zawodach. Rozwijają zainteresowania, zapoznają ze sposobami powstawania różnych przedmiotów, uczą podstawowych umiejętności technicznych.

Nauczyciele-wychowawcy świetlicy aranżują zabawy sprzyjające poznawaniu różnych zawodów, prezentują treści zawodoznawcze oraz ofertę rynku edukacyjnego, wspierają uczniów i ich rodziców w procesie doradczym.

Nauczyciele zajęć komputerowych prowadzą naukę poszukiwania, selekcjonowania, porządkowania, gromadzenia i wykorzystywania informacji np. dotyczących oferty edukacyjnej szkół średnich i lokalnego rynku pracy i rynku edukacyjnego, pomagają uczniom klas ósmych w logowaniu się do elektronicznego systemu wspomagania rekrutacji szkół, wyjaśniają organizację pracy i przepisy bhp w pracy z komputerem, uczą komunikowania się z pomocą komputera i technologii informacyjnych. Prezentują sposoby opracowywania tekstów, prezentacji multimedialnych oraz danych liczbowych w arkuszu kalkulacyjnym. Wdrażają do pracy zespołowej w ramach projektu, pokazują sposoby wykorzystania technologii informacyjnych w różnych zawodach.

Nauczyciele języka polskiego omawiają charakter pracy w różnych zawodach, uczą tworzenia wypowiedzi: pisanie życiorysu, podania, ogłoszenia, listu oficjalnego (dostosowywanie wypowiedzi do sytuacji). Kształtują umiejętność operowania słownictwem z kręgu: szkoła i nauka, środowisko społeczne. Wdrażają do samokształcenia i docierania do informacji za pomocą słowników, encyklopedii. Pokazują znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w autoprezentacji.

Nauczyciele matematyki uczą gromadzenia i porządkowania danych o edukacji i zawodach, odczytywania i interpretacji danych w tekstach, tablicach i wykresach. Kształtują umiejętność posługiwania się procentami, zapoznają z zawodami z dziedziny księgowości i rachunkowości. Uczą planowania czynności z wykorzystaniem kalendarza (wykonywanie obliczeń) oraz dzielenia zadań na etapy.

Nauczyciele języków obcych zapoznają z zasobem języka dotyczącym nauki i pracy oraz cech charakteru i umiejętności. Prezentują uczniom treści o zawodach w języku obcym. Uczą tworzenia kilkudziesięciu wypowiedzi na temat swoich umiejętności (prezentacja siebie). Zachęcają do pracy zespołowej metodą projektu.

Nauczyciele przedmiotów przyrodniczych zapoznają z zawodami z dziedziny meteorologii, rolnictwa, biologii, leśnictwa, ochrony środowiska, fizyki, chemii, geografii, ochrony zdrowia, astronomii. Omawiają stan zdrowia i choroby człowieka nawiązując do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych zawodach. Wykazują znaczenie odpoczynku w życiu człowieka, prawidłowych warunków nauki i pracy, zasad uczenia się. Wdrażają do planowania dnia i organizowania pracy własnej.

Nauczyciele historii i WOS-u informują o siedzibie władz lokalnych uczniów oraz ich zakresie działań i sposobie powoływania. Wyjaśniają demokratyczny charakter państwa. Charakteryzują pojęcie samorządności, opisują zawody związane z polityką, dyplomacją, przedstawiają zawod

historyka. Zapoznają ze znaczeniem społecznego podziału pracy, opisują grupy społeczne i ich role w społeczeństwie. Omawiają z uczniami problemy współczesnej Polski (m.in. bezrobocie). Zapoznają ze zjawiskiem emigracji politycznej i zarobkowej. Uczą tworzenia drzewa genealogicznego. Omawiają z uczniami funkcjonowanie przemysłu, warunki pracy w fabryce dawniej i dziś. Prezentują podstawowe cechy obecnego systemu gospodarczego.

Nauczyciele wychowania fizycznego omawiając trening zdrowotny, pomagają opracować rozkład dnia ucznia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym i fizycznym.

Nauczyciele edukacji zdrowotnej prowadzą lekcje n/t zdrowia psychicznego i emocjonalnego w kontekście wyboru ścieżki kariery, roli równowagi między życiem zawodowym a prywatnym. Edukują o zagrożeniach zdrowotnych związanych wykonywaniem różnych zawodów. Przedstawiają zawody w sektorze medycznym, psychologicznym, dietetycznym i rehabilitacyjnym. Rozwijają u uczniów kompetencje miękkie wpływające na zdrowie tj. komunikację, asertywność, współpracę jako kompetencje wspólne dla kariery i zdrowia psychicznego oraz umiejętność radzenia sobie z porażkami i kryzysami. Poruszają zagadnienia związane ze stylem życia a zdolnością do pracy omawiając wpływ diety, aktywności fizycznej, snu i nałogów na efektywność zawodową. Kształtują świadomość uczniów, że dbałość o zdrowie to inwestycja w przyszłą karierę.

Nauczyciele religii przedstawiają znaczenie i wartość pracy w życiu człowieka, etykę zawodową, pomagają tworzyć uczniom ich własne systemy wartości. Pomagają poznać siebie, przyjąć odpowiedzialność za siebie. Przekazują wiedzę o znaczeniu praw i obowiązków, zasad i reguł postępowania w życiu człowieka. Uczą prowadzenia dyskusji i umiejętności uzasadniania opinii dotyczących zjawisk w społeczności lokalnej.

Nauczyciel muzyki zapoznaje uczniów z zawodami związanymi z muzyką, przekazuje wiedzę o tworzeniu instrumentów, uczy gry na instrumentach.

Nauczyciel plastyki zapoznaje z zawodami z dziedziny kultury. Uczy korzystania z przekazów medialnych oraz wykorzystywania ich wytworów.

Nauczyciel techniki opisuje funkcje urządzeń technicznych, omawia kolejność działań technologicznych, organizację miejsca pracy i szacowanie czasu jej trwania. Uczy posługiwania się narzędziami do obróbki ręcznej. Zapoznaje z zawodami z dziedziny techniki.

Nauczyciel bibliotekarz udostępniają czasopisma związane z edukacją oraz literaturę z zakresu doradztwa zawodowego, informacje o lokalnym rynku edukacyjnym – ulotki. Ponadto nauczyciele prowadzą zajęcia pozalekcyjne i koła zainteresowań umożliwiające uczniom rozwijanie swoich zdolności i umiejętności.

**TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO
DLA KLAS I-VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WEDLE
ROZPORZĄDZENIA
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾
z dnia 12 lutego 2019 r.
w sprawie doradztwa zawodowego**

A. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I-III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

B. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV-VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

**TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO
DLA KLAS VII I VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WEDLE**

ROZPORZĄDZENIA
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾
z dnia 12 lutego 2019 r.
w sprawie doradztwa zawodowego

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;

3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;

3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Klasa	Zakres tematyczny	Realizowane treści	Termin realizacji	Liczba godzin	Realizatorzy
VII			wrzesień – czerwiec	10	nauczyciel doradztwa zawodowego
	1. Poznanie własnych zasobów	Mój stan zdrowia, predyspozycje zawodowe oraz zainteresowania. Autoanaliza mocnych i słabych stron. Hierarchia wartości i potrzeb w realizacji własnej kariery zawodowej.		2h	
	2. Świat zawodów i rynek pracy	Analizowanie zawodów – kwalifikacje oraz możliwości ich uzyskania. Własne zasoby i preferencje a oczekiwania pracodawców na rynku pracy. Analiza lokalnego rynku pracy oraz zapotrzebowania. Etyka zawodowa w pracy.		2h	

	3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Analizowanie ofert szkół ponadpodstawowych oraz szkół wyższych: kryteria rekrutacyjne. Charakteryzowanie struktury systemu edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej. Samodoskonalenie przez całe życie w celu nadążenia za postępem technologicznym oraz sprostaniem nowoczesnemu rynkowi pracy.		2h	
	4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Wybór dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej z uwzględnieniem własnych zainteresowań oraz zasobów osobowych. Planowanie własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej z uwzględnieniem konsekwencji podjętych wyborów. Przedstawienie instytucji wspomagających karierę zawodową.		4h	

Tematyka spotkań:

1. Wprowadzenie do zajęć z doradztwa zawodowego. Mocne i słabe strony.
2. Zainteresowania.
3. Zdolności i umiejętności.
4. Predyspozycje zawodowe.
5. Czynniki trafnego wyboru zawodu. Osobowość zawodowa.
6. Przygotowanie do zmian w życiu człowieka w kontekście planowania kariery.
7. Motywacja.
8. Praca w zespole.
9. Świat zawodów.
10. Kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy.

VIII			wrzesień – czerwiec	10	Nauczyciel doradztwa zawodowego
	1. Poznanie własnych zasobów	Mój stan zdrowia, predyspozycje zawodowe oraz zainteresowania. Autoanaliza mocnych i słabych stron. Hierarchia wartości i potrzeb w realizacji własnej kariery zawodowej.		2h	

	2. Świat zawodów i rynek pracy	Analizowanie zawodów – kwalifikacje oraz możliwości ich uzyskania. Własne zasoby i preferencje a oczekiwania pracodawców na rynku pracy. Analiza lokalnego rynku pracy oraz zapotrzebowania. Etyka zawodowa w pracy.		2h	
	3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Analizowanie ofert szkół ponadpodstawowych oraz szkół wyższych: kryteria rekrutacyjne. Charakteryzowanie struktury systemu edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej. Samodoskonalenie przez całe życie w celu nadążenia za postępem technologicznym oraz sprostaniem nowoczesnemu rynkowi pracy.		3h	
	4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Wybór dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej z uwzględnieniem własnych zainteresowań oraz zasobów osobowych. Planowanie własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej z uwzględnieniem konsekwencji podjętych wyborów. Przedstawienie instytucji wspomagających karierę zawodową.		3h	

Tematyka spotkań:

1. System edukacji w Polsce.
2. Cele edukacyjne i zawodowe. Poznanie ścieżek realizacji planów zawodowych.
3. Autoprezentacja. Rozmowa kwalifikacyjna.
4. Współczesny rynek pracy.
5. Ja na obecnym rynku pracy. Praca jako wartość.
6. Zawód moich marzeń. Zawody przyszłości.
7. Oferta edukacyjna szkół ponadpodstawowych.
8. Dokumenty aplikacyjne - Curriculum Vitae i List Motywacyjny.
9. Co warto wiedzieć o szkołach branżowych? Rekrutacja.
10. Alternatywne drogi dojścia do zawodu.

EFEKTY działań w zakresie doradztwa zawodowego:

Uczeń po zrealizowaniu zajęć potrafi:

- dokonać adekwatnej samooceny
- rozpoznać mocne i słabe strony
- wymienić zdolności, zainteresowania i umiejętności
- racjonalnie planować ścieżkę edukacyjno-zawodową
- dostosować się do zmian
- analizować źródła informacji edukacyjno-zawodowej
- wybrać szkołę ponadpodstawową zgodną z jego zainteresowaniami
- współpracować w zespole
- sporządzać CV i List Motywacyjny
- skutecznie się zaprezentować również na rozmowie kwalifikacyjnej
- zachować się asertywnie
- dopasować kompetencje do zawodu
- sprawnie się komunikować
- przewidzieć skutki działań

Ocena i ewaluacja

Ewaluacja WSDZ jest niezbędna, aby działania doradcze na terenie szkoły były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów i ich rodziców. Na podstawie ankiety ewaluacyjnej skierowanej do uczniów (ocena treści i form przekazywania informacji przez doradcę i nauczycieli), obserwacji własnej i informacji zwrotnych od nauczycieli z realizacji planowych działań, doradca zawodowy sporządzi sprawozdanie i przedstawi dyrektorowi szkoły oraz radzie pedagogicznej.